

Antiga església de Sant Miquel de Peguera

Fígols

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Peguera
Emplaçament Rural

Coordenades:

Latitud: 42.15924011548
Longitud: 1.7720120491964
UTM Est (X): 398554
UTM Nord (Y): 4668186

Classificació

Número de fitxa 08080 - 5
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Romànic
Segle s.XI
Any 1068
Autoria de l'element: Desconeguda
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: L'edifici es troba en estat ruïnós
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: Aprovat pel Consell Comarcal del Berguedà el 28/01/2026.
Data aprovació: dc., 28/01/2026 - 12:00
Número inventari 3288
Generalitat i altres inventaris
Accés Difícil
Ús actual: Cultural
Titularitat Privada

Titular: Bisbat de Solsona
Autoria de la fitxa JOEL COLOMER CASAMITJANA
Data de registre de la fitxa: dl., 27/01/2025 - 17:28
Autoria de la darrera revisió: María del Agua Cortés Elía, OPC
Data de la darrera revisió: dl., 22/12/2025 - 14:22

Descripció

L'església de Sant Miquel de Peguera és una construcció romànica situada en un indret solitari i elevat del terme municipal de Fígols, enmig d'un paisatge de muntanya que conserva intacta la seva força natural. L'edifici, avui en ruïnes, fou durant segles el centre religiós i espiritual del petit nucli de Peguera i de les masies del seu entorn. De planta senzilla i una sola nau, l'església havia estat construïda amb pedra local, murs de càrrega i una coberta a dues aigües. L'absis, orientat a llevant segons el costum litúrgic, s'ha conservat parcialment, així com fragments dels murs laterals que permeten intuir la seva alçada original. Tot i la degradació física, el conjunt manté una lectura clara de la seva tipologia arquitectònica, pròpia de les esglésies rurals de muntanya. L'entorn immediat de l'església mostra restes de l'antic cementiri, delimitat amb murs baixos de pedra seca, i diversos indicis del traçat dels antics camins que connectaven el temple amb el nucli de Peguera i altres masies disseminades. Aquesta vinculació directa amb el territori reforça la seva importància històrica com a centre de reunió, culte i referència per a una comunitat petita però activa. Amb el despoblament progressiu de la zona i la desaparició del nucli habitat de Peguera, l'església quedà abandonada i sotmesa a la degradació del temps i la climatologia. Malgrat això, la seva situació elevada i la solidesa dels materials han permès que part de la seva estructura es mantingui dempeus.

Història

L'església de Sant Miquel de Peguera és una de les construccions religioses més antigues i emblemàtiques del terme de Fígols, situada en una zona de muntanya que durant l'edat mitjana i moderna acollí un petit nucli de població rural. La seva història està íntimament lligada a l'origen i desenvolupament del llogaret de Peguera, i reflecteix l'evolució de la vida religiosa i social en un context d'alta muntanya. Probablement construïda entre els segles XI i XIII, en plena època romànica, l'església respon a les necessitats espirituals d'una comunitat pagesa i ramadera escampada per un territori agrest i dispers. Es tenen dades històriques dels anys 1068-1095 del castell de Peguera i d'anys posteriors. Amb una estructura senzilla, de nau única i absis semicircular, fou bastida amb pedra local i una arquitectura funcional, austera i sòlida, adaptada a les condicions del medi. Tot i la seva petitesa, esdevingué el centre religiós del nucli de Peguera, que va créixer al seu voltant i depenia del temple per a les celebracions litúrgiques, bateigs, enterraments i trobades comunitàries. Durant segles, Sant Miquel de Peguera mantingué una activitat regular, probablement vinculada a una vicaria o benefici depenent d'una parròquia major. El seu paper transcendia el culte religiós, ja que l'espai de l'església actuava com a punt de reunió i identitat per a la petita comunitat que habitava les masies i construccions properes. El cementiri situat a tocar del temple reforça aquesta funció com a lloc de memòria col·lectiva i de continuïtat familiar. Amb el pas del temps i especialment a partir del segle XIX, el despoblament progressiu de Peguera —afavorit per les dures condicions de vida, l'aïllament geogràfic i la transformació del model econòmic rural— comportà la pèrdua d'activitat de l'església. El temple deixà de ser utilitzat de manera regular i, en el decurs del segle XX, entrà en estat de ruïna. Tot i la degradació de la seva estructura, encara avui és possible identificar els seus murs, l'absis i alguns vestigis de la seva planta original.

Amb l'inici de les explotacions mineres a principis del segle XX la vall de Peguera va tenir una revifalla demogràfica. L'explotació del subsol de dues mines properes a l'església van provocar desperfectes a la rectoria i l'església de Peguera el 1913, sobre tot les galeries de la mina *Micaela* explotada per l'empresa minera Moreta, i el vicari va haver d'abandonar-la. L'alcalde va posar a disposició del bisbat i la parròquia una casa a tocar de l'església de Fumanya, es van fer les obres necessàries per facilitar l'habitatge del vicari, però Mn. Ramon Riu va intentar que fessin obres a la rectoria de Peguera i que fessin arranjaments a l'església que també havia quedat afectada, però no ho va aconseguir. L'octubre de 1915, Francesc Vidal i Barraquer, administrador apostòlic de Solsona, va prendre la iniciativa i va escriure a José Enrique de Olano, comte de Fígols, explicant la situació i demanant si tenia informació sobre la situació econòmica de l'empresa minera del Sr. Moreta per tal de saber si el bisbat iniciava el procés de denuncia judicial, podria arribar a obtenir una indemnització segura o no, en el cas de que l'empresa fos insolvent. Olano va respondre que la situació econòmica era dolenta i va oferir els serveis dels seus enginyers per avaluar els desperfectes, però un any més tard les instal·lacions estaven abandonades. Per aquest motiu van quedar l'església i la rectoria abandonades i el seu estat de ruïna va avançar ràpidament (Serra, 2021). El temple deixà de ser utilitzat de manera regular i, en el decurs del segle XX entrà en estat de ruïna.

Bibliografia

SERRA VILARÓ, Joan (1930-1950), Les Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius, Centre d'Estudis Baganesos, Bagà.

CATALÀ i ROCA, Pere (1967-1979), Els Castells Catalans, Dalmau edicions, Barcelona

Enllaços d'interès:

[Inventari del patrimoni arquitectònic de Catalunya](#)

